

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. IV. De Magia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

ARTICULUS IV.

De Magia.

dæmone intercedere, quoties ad aliquem actum interponuntur verba non significativa, vel figuræ inutiles, vel falsitas, verbi gratia, quod Christus habuerit febrim; Vel conditiones vanæ tanquam necessariae, verbi gratia tot cruce in tali hora, situ, &c., Vel promissio effectus infallibilis ultra vires naturales mediorum.

IX. Difficultas est, Utrum quando dubitatur, an effectus sit a dæmone, vel a Deo, vel a causa naturali, teneamur abstinere ab iis mediis tanquam superstitiosis?

Respondeo, Lessium lib. 2. cap. 44. num. 46. putare, quod abstinendum sit, ne exponamur manifesto periculo superstitiosis; nisi forte id fiat cum expressa protestatione voluntatis contrariæ: Quod Tanbur. admittit, si aliquando propter notabilem necessitatem iis mediis utaris, protestando te nolle effectum, si a dæmone proveniat. Sanch. vero putat, quod si omnibus expensis dubium sit, an effectus procedat a causa naturali, an vero a dæmone, præsumendum sit, quod procedat a causa naturali, & sic sine ulla superstitione possis tali medio uti; quia in tali dubio stat in possessione libertas, & innumerae sunt agentium naturalium vires occultæ. Quod si certum sit talem effectum non esse naturalem, (ut esset subita sanatio, vel sanatio per verba Sacra) sed dubium sit a Deone, an a dæmone talis effectus habeatur, præsumendum, quod a dæmone; quia Deus effectus miros causat supernaturaliter, vel per Sacramenta, vel propter sanctitatem personæ operantis; unde effectus præternaturalis aliter procedens non nisi a dæmone est.

I. *Magia est ars operandi mira ope dæmonis. Differt Magia superstitiosa a Naturali; quia hæc operatur mira per causas naturales.*

II. *In quo differat Magia a Vana observatione, a Maleficio, & ab Incantatione?*

III. *Magia naturalis non est superstitiosa, sed Auctores, qui de illa pertractant, non raro plura superstitiosa permiscunt.*

IV. *Naturalis a superstitiosa Magia discerni facile potest ex conditione Causarum, Operationis, & Effectus. Quoniam pacto philtre amatoria ad amorem, ac libidinem alliciant?*

V. *Quanam arte dæmones familiares in annulis, aut phialis includantur?*

VI. *Num vis fasciandi sit naturalis, an superstitiosa?*

I. **M**agia ad Vanam observationem a nonnullis reducitur, sicut Maleficio ad Magiam. Etenim Vana observatio est superstitio, ut diximus, qua mediis vanis procurantur ope dæmonis commoditates, divitiæ, fanitas, benevolentia: Magia vero est ars operandi mira ope dæmonis per signa vana, & inutilia; sicut Maleficio est ars nocendi aliis per signa vana ope dæmonis. Quoniam vero Magia est ars operandi mira, idcirco duplex distingui solet Magia, altera Naturalis, altera Superstitiosa; illa operatur mira, & insolita per causas naturales; hæc vero operatur mira per causas morales, hoc est per signa vanâ, quibus positus dæmon allicitur ad operandum quæcumque Magus exposcit. Allicitur autem dæmon, tum quia his signis honoratur; tum etiam quia talia signa ex ejus instituto dependent.

II. Qua.

II. Quare Magia differt a Vana obseruatione, quia illa solum ordinatur ad facienda mirabilia; Quod si ordinetur ad facienda mirabilia mere propter ostentationem, dicitur absolute Magia; Si vero ad inferendum alteri damnum, dicitur Maleficium; Si demum solis verbis, & non aliis signis aliquid mirum per Magiam fiat, dicitur talis Magia Incantatio: Definitur enim Incantatio, quod sit Ratio operandi mira solis verbis.

III. Queritur nunc primo; An sola Magia superstitiosa sit prohibita?

Respondeo affirmative; Magia enim naturalis (qua verbi gratia per causas naturales statuat se salutant, sibilant, saltant, tonitrua excitantur, aut aliud mirabile fit) non est mala de se, cum sit pars scientiæ naturalis. De ea extant variæ regulæ, & exempla apud Joannem Baptistam a Porta apud Cardanum, & alios. Notat tamen Less. auctores Magiæ naturalis aliquando permiscere quædam superstitiosa; unde monet huiusmodi libros habendos esse suspectos, & tanquam periculosos a iuventute vitandos.

IV. Queritur secundo; Unde dignosci possit, opera magica esse superstitiosa, & non naturalia?

Respondeo cum Trull., Less., & aliis, tripliciter dignosci posse; Primo ex conditione causarum, quæ adhibentur, quando scilicet non habent vim naturalem ad talem effectum, ut solet accidere, quando expresse dæmon invocatur; aut quando admiscetur orationibus falsitas, ut Christum habuisse febrem; vel quando præter signum crucis intermiscantur verba inepta, imagines, signa, figuræ, &c., aut unctiones, & ligaturæ præter morem Ecclesiæ; Vel si apponantur circumstantiæ ridiculæ, verbi gratia, si talia verba debeant scribi manu sinistra, ab aliqua virgine, tali hora, &c. Secundo, ex conditione operationis, ut

si repente curetur homo, vel animal, si brevissimo tempore longum iter conficiatur; si hic pungatur imago cereæ Petri, & ille alibi doleat. Tertio, ex conditione effectus, si scilicet humanam industriam superet; ut si opera Magica excitent tempestates, terræmotus, si præstigiis illudant, si reddant hominem invisibilem, si divitias mari abditas, vel thesauros occultos offerant; (quamvis raro id permittat Deus, ne detur maximum incentivum ad malum; unde Magi fere omnes pauperes sunt, abjecti, & viles) Demum si incitent ad odium, ad amorem, ad libidinem; Quod præstant dæmones assidue representando phantasiæ objectum tanquam conveniens, vel disconveniens, & simul excitando humores ad affectum amoris, odii, vel libidinis.

Quare quando a Magis, vel a Sagis dantur philtrea, seu pocula amatoria, non sunt illa, quæ homines alliciunt, & veluti vim inferunt ad amorem, vel odium, sed iis positis, dæmon proponit phantasiæ objectum, & humores excitat, ut amor, vel odium sequatur.

V. Queritur tertio; Quanam arte dæmones, quos vocant Familiæres; includantur in annulis, speculis, vel vasculis, aut a corporibus ejiciantur, & iterum advocentur?

Respondeo cum Azor. & Fagund. cap. 41., id naturali arte fieri non posse; cum enim natura dæmonum sit longe superior humana, non possunt naturaliter ad id ab hominibus attingi: Quare id præstatur ex pacto cum illis in toto tacite, vel expresse, ut, verbi gratia, ad prolationem talium verborum, aut positionem signorum huius, vel illuc se conferant.

VI. Queritur demum, Utrum fascinationis vis sit naturalis, an superstitiosa?

Respondeo, communiter docere Do-

Doctores esse naturalem: quia aliquando ex vehementi cogitatione alicujus objecti immutantur spiritus, præsertim subtiliores, qui ad oculos permeant, & aerem ad certam distantiam corrumpunt; Unde inficiuntur corpora mollia puerorum, pullorum, arbutulorum, &c.; sicut scemina post menstruum inficit vicinum aerem, & labem in speculum causat. Verum Azor., & Trull. cum multis Medicis docent, non esse naturalem vim fasciandi, seu nocendi hominibus, vel belluis ex solo aspectu, aut commendatione apud alios; sed dæmonis malignitate aerem infici, & hominis, aut belluæ corpus lædi.

ARTICULUS V.

De Maleficio.

- I. Maleficium est ars nocendi aliis ope dæmonis. Dividitur in Amatorium, & Veneficum; quod appellatur Veneficum.
- II. Remedia adversus maleficium alia sunt naturalia, alia Supernaturalia, alia Moralia.
- III. Num liceat a Malefico petere, ut Maleficium dissolvat, si non constet, quod sine novo Maleficio possit illud dissolvere?
- IV. Quid si constet posse illum quidem sine novo Maleficio maleficium dissolvere, sed non esse illud dissoluturum sine novo maleficio?
- V. Licitum est dissolvere maleficium ponendo signa contraria, quibus positivis expiret pactum cum dæmone.
- VI. Idque verum est, etiamsi per accidens inde sequatur alteri damnum; dummodo illud non sequatur ex actione dæmonis positiva. Sed quid si de hoc dubitetur?
- VII. Quomodo gerere se debeat Confessarius cum Maleficio, Magis, & Incantatoribus?

I. Maleficium, ut diximus, est Ars nocendi aliis ope dæmonis; & ideo pars est Magiæ; Unde quando ligaturis, nodis capillorum, &c. aliquod malum aliis præstandum ope dæmonis intentatur, tale maleficium vulgo dicitur *Fatura*; Porro Maleficium si ordinetur ad carnalem amorem, vel odium excitandum, dicitur Amatorium; si vero ad inferendum damnum sive personæ, sive ejus bonis, dicitur Veneficum; unde hujusmodi Maleficium appellatur Veneficum.

II. Quæritur nunc primo; Quænam remedia adhiberi possint adversus effectus maleficii?

Respondeo ea esse triplicis generis, Naturalia, Supernaturalia, & Moralia: Dicuntur remedia moralia, quæ fiunt removendo magica signa, ad quorum præsentiam dæmon damnum infert, quod quomodo fieri possit, examinabimus quæsito 3.

Naturalia sunt, quæ sunt apta naturaliter ad curandos morbos causatos a maleficiis, quamvis parum ista proficiunt, quando morbi causantur arte Sægorum, quia possunt facile dæmonis ope vim medicamentorum impedire. Demum Supernaturalia, seu Ecclesiastica sunt, Primo, Exorcismi; etenim a Christo Domino tradita est Exorcistis potestas expellendi dæmones, quamvis ea non sit infallibilis, seu non semper cum effectu conjungatur, nisi adiunt conditiones a Christo requisitæ: Sicut de fide etiam est, habere Pontificem potestatem applicandi indulgentias pro defunctis, sed ut illis proficiant, requiruntur circumstantiæ debitæ; Et de fide est, quod quicquid orantes petimus, obtinemus; si tamen cum debitis requisitis oramus. Secundo, magna fides in protectione divina; quod colligitur ex illo Psalmo, *Qui habitat in adjutorio Altissimi*. Tertio, iterata susceptio Sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ; Sicut etiam Sacramen-